

ИЗВЕШТАЈ

Во периодот од 15 до 17 мај 2014 година, во Струга се одржа Првиот симпозиум за первазивни развојни нарушувања „Научните достигнувања во функција на практиката“. Симпозиумот беше организиран од страна на Сојузот на дефектолози на Р.Македонија и Ј.З.У.Универзитетска клиника за детски болести, во соорганизација со Филозофскиот и Медицинскиот факултет, при Универзитетот „Св.Кирил и Методиј“- Скопје, а под покровителство на Министерството за Здравство на Република Македонија.

Овој симпозиум има посебно значење, бидејќи за прв пат на едно место дебатираа стручни лица, кои од повеќе области ги третираат первазивните развојни растројства. Целта на Симпозиумот беше размена на искуства, дефинирање стратегии и предлози за дијагностика и организиран третман, како и насоки за заедничко дејствување во иднина.

Симпозиумот беше со меѓународно учеств, а како почесен гостин-предавач беше др.Михаел Кучера чие предавање беше на тема „Митохондријална дисфункција кај аутизмот и другите первазивни нарушувања“.

Во ревијалниот дел на конференцијата беа доделени наградите за 2013година од фондацијата „Проф. д-р Љупчо Ајдински“. Награда за најдобра установа од областа на заштитата, образованието и рехабилитацијта на лицата со попреченост, ја доби Универзитетска клиника за детски болести. Наградата за најдобар корисник ја доби Младен Арсовски, како пример за успешно инклудиран ученик во ОУ„Партеније Зографски“. Наградата за најдобар практичар му беше доделена на Спасе Додевски, дефектолог кој работи со ученици со первазивни развојни растројства во ООУ„Сандо Масев“, Струмица. Од страна на фондацијата „Проф. д-р Љупчо Ајдински“ беа доделени и по 2 бесплатни примероци од списанието „Дефектолошка теорија и практика“ на сите установи од Р.Македонија кои се занимаваат со едукација и рехабилитација на децата со попреченост со цел да се актуелизира списанието и да се увиди потребата од истото.

Симпозиумот беше збогатен и со потпишување на протокол за соработка помеѓу Друштвото на дефектолози од Војводина и Сојузот на дефектолози на Р.Македонија. Со

овој протокол се овозможува четиригодишна соработка помеѓу двете институции преку постојана размена на информации за активноста на двете здруженија, информации за одржување на стручно-научни собири, размена на публикации, студиски посети, како и заеднички напори за зајакнување на позицијата на дефектологот во регионот.

Работниот дел од Симпозиумот започна со пленарни излагања, а потоа работата продолжи во сесии, работилници и постер презентации. Научниот дел од симпозиумот беше збогатен со презентација на трудови од македонски и странски автори, и тоа од областа на клинички стратегии и трендови во рехабилитацијата на первазивните развојни растројства, воспитание и образование на лицата со первазини развојни растројства како и социоекономски аспект на состојбата на овие лица. Презентираните трудови се публикувани во Зборник на трудови, со тираж од 300 примероци.

Во рамките на симпозиумот беа реализирани и две работилници. Учесниците на првата работилница, реализирана од страна на психологот Наташа Досевска, се запознаа со ефективни стратегии за корегирање на несаканите форми на однесувања кај децата со первазивни развојни растројства. Додека пак втората работилница се однесуваше на важноста од користење на визуелни стратегии и поддршки за децата со аутистичен спектар на однесување, оваа работилница беше реализирана од страна на Сара Мек Питерс, овластен PECS имплементатор.

Во текот на последниот ден од симпозиумот беше одржана тркалезна маса на тема: Актуелен тренд и негово унапредување во холистичкиот приод кон аутизмот во Република Македонија. Организираната дискусија овозможи да се разгледаат сите мислења и искуства на стручните лица кои се занимаваат со оваа проблематика, но во исто време произлегоа и некои важни заклучоци чија имплементација несомнено ќе резултира со подобрување на дијагностиката, третманот, едукацијата и генерално квалитетот на живот на лицата со первазивни развојни растројства како и нивните семејства.

Донесените заклучоци се движат во две насоки:

- клинички стратегии- детекција, дијагностика и третман на лицата со первазивни развојни нарушувања;
- едукативни стратегии- вклучување во предучилишни и училишни установи.

Во однос на клиничките стратегии, односно во областа на дијагностика и третман на овие лица донесени се следните заклучоци и предлози:

- Потребно е отворање на Центар за дијагностика и третман на лица со первазивни развојни нарушувања во Република Македонија;
- Отворање на поголем број на развојни советувалишта, како и активирање на постоечките во насока на подобрување на детекцијата и раната дијагностика на овие растројства;
- Изработка и унифицирање на протокол за скрининг и дијагностика на первазивните развојни растројства;
- Имплементација на функционална дијагностика, која ќе ја опфаќа целокупната личност на детето, неговите можности, потенцијали и потреби.
- Следење на ефектите од третманот преку употреба на соодветни, стандардизирани протоколи како што е ADOS-C.
- Вмрежување на институциите во кој се врши дијагностика, третман, едукација и рехабилитација на лицата со первазивни развојни нарушувања.

Во однос на едукативните стратегии, се препорачува образованието на децата со первазивни развојни нарушувања да се изведува во редовни и специјални предучилишни и училишни установи.

Во однос на вклучувањето на учениците со первазивни развојни нарушувања во редовните предучилишни и училишни установи, сметаме дека тоа треба да биде селективно во зависност од способностите и можностите на самиот ученик, но како предуслов истиот да има развиен говор и усвоени културно-хигенски навики. За подобра инклузија сметаме дека треба да се имплементираат следните препораки:

- Унифициран индивидуален образовен план за секој ученик со посебни образовни потреби;

- Соодветна адаптација на училиштето со задолжително поседување на просторија за индивидуален третман за учениците со первазивни развојни нарушувања во согласност со светските стандарди.
- Отворање на ресурсни центри чија главна улога ќе биде опслужување на инклузивните училишта, како со стручен кадар така и со потребни дидактички материјали и помагала;
- Стручниот кадар кој работи со децата со первазивни развојни нарушувања да има задолжително познавање од областа Сензорна интеграција како и на методите за работа PECS и АВА.

Во целина Првиот симпозиум за первазивни развојни нарушувања „Научните достигнувања во функција на практиката“, беше добра можност за согледување на состојбите со первазивните развојни нарушувања во Македонија, како и за одредување на среднорочните стратешки насоки за унапредување на истите.